

FITXA 51 - EL GUERNICA

A) CATALOGACIÓ:

L'autor de l'obra El Guernica és Pablo Picasso.

L'obra pertany a la cronologia de 1937 i es localitza al Museu d'Art Reina Sofia (Madrid).

Pertany a l'estil del cubisme, però també al surrealisme i l'expressionisme.

La tècnica d'aquesta obra és la del oli sobre tela, les seves dimensions són grans (4x8m), i la seva temàtica denuncia l'horror i el patiment de la guerra a partir d'un fet concret, el bombardeig de Guernica durant la guerra civil espanyola, que va ser considerat el primer atac sobre població civil en una guerra moderna.

B)ANÀLISI FORMAL:

Al Guernica hi predomina el dibuix i s'utilitza la tècnica del collage, on les imatges estan retallades i sobreposades.

La línia és visible i els dibuixos tendeixen a la geometrització.

L'obra té una gamma cromàtica reduïda. Picasso, seguint la línia de Goya, utilitza l'expressivitat del no color. Hi tenim grisos, negres i blancs. Picasso utilitza recursos expressius com la deformació dramàtica de cossos i cares, i el repartiment desigual de la llum.

Al ser un collage no té perspectiva. L'essència de l'obra és que el color i el relleu representen la vida, però a l'obra, al morir tots, aquests dos aspectes han estat eliminats.

La composició és oberta i superficial però s'aconsegueix una certa profunditat amb el fons. Una simetria, distribuïda en el tríptic. Al panell central de l'obra hi trobem un eix de simetria representat per una paret blanca, centrífuga. L'obra d'enormes dimensions és bàsicament un tríptic amb un eix central i pilars verticals.

La composició segueix les troballes del cubisme; la geometrització, la multiplicitat de punts de vista...

La figura principal de l'obra és el triangle. Hi ha un gran triangle central amb el vèrtex al quinqué.

A la base hi ha un guerrer caigut, i la resta de les figures es situen a diverses distàncies mentre les arquitectures delimiten l'espai.

El temps de l'obra seria un moment captat per l'artista, un instant. Però l'obra és atemporal, ja que vol mostrar l'horror de la guerra.

El ritme de les postures, la confusió de les siluetes, la dislocació dels membres. Tot contribueix a crear un moviment implícit amb un gran dinamisme, donant al mateix temps un equilibri amb l'alternança de rectes i corbes, colors blans i negres...

El Guernica és d'estil cubista, incorporant també expressionisme i surrealisme.

Els trets característics són:

- La representació d'objectes des de diferents punts de vista, fora de la perspectiva

Anna Calero

convencional. Creant una 4ª dimensió.

- Els colors són autònoms, i no reflecteixen la realitat.
- S'observa clarament la geometrització.
- Aquest quadre utilitza recursos expressionistes com la boca oberta...
- L'obra també pot ser surrealista pel caos i el desordre de l'escena.

Els models i les influències de Picasso serien per exemple, Cezanne, el model de la geometrització. El barroc, ja que aquesta obra podria estar basada en una obra barroca semblant. I finalment Picasso ha influenciat a tots els artistes de les segones avantguardes.

C)INTERPRETACIÓ:

Picasso va pintar el quadre sobre aquest tema degut a l'impacte que li va produir llegir la notícia del bombardeig a Guernica per part de la legió Còndor (nazi) amb bombes incendiàries al diari. Pot ser també els colors blancs i negres són una referència a l'origen i la font del tema. De 4 7.000 habitants en van morir més de 1.600, i molts van quedar ferits.

El quadre és un crit contra la guerra i un símbol de pau. A l'escena hi apareixen els elements següents.

1. Una dona que aixeca els braços mentre la casa es crema.
2. L'anomenada "Dona-crit", que com una bafarada ens revela la veritat, que dona a conèixer amb el quinqué a la mà.
3. Una dona que fuig.
4. Un cavall que simbolitza el poble, tots aquells que sucumbeixen en una lluita que no és seva.
5. Damunt del cap del cavall trobem la bombeta que només s'il·lumina a si mateixa. Simbolitza la manipulació informativa dels nacionals. La bombeta queda marcada com un ull, l'ull de Déu.
6. Als peus del cavall hi trobem un guerrer caigut que mostra una baioneta trencada. Però a la ma hi sorgeix una flor com una esperança de pau.
7. Trobem un brau brandant la cua, que representa la força del poble.
8. Una dona que plora amb un nadó mort als braços amb els ulls tancats. Ella representa les víctimes que no tenen possibilitat de defensar-se en una situació tan terrible com la guerra.

El **significat** de l'obra seria una escena d'horror, il·luminada pel quinqué, una denúncia dels bombardeigs dels feixistes. Hi destaquen els contrastos de la mort i la vida, la desgràcia i la sort, etc. Picasso denuncia la barbàrie i la violència d'una guerra.

Aquesta obra va ser **encarregada** inicialment a Picasso amb la llibertat d'elecció del tema per part de l'artista. I el seu objectiu era ser exposada en l'exposició internacional de París del 1937.

Una de les seves **funcions** podria ser la il·lustrativa de la tècnica pictòrica de Picasso. Representativa de la guerra civil espanyola en el pavelló de l'exposició de París. I finalment simbòlica del patiment i el sofriment de la població civil i l'antibèl·licisme.

El context històric de l'obra es situaria en la segona República, que es divideix en el Bienni reformista i el Bienni conservador, dirigit per Gil Robles, que liderava el CEDA, i que tenia una ideologia propera al feixisme. Cosa que les esquerres consideraven inacceptable.

La societat estava molt polaritzada entre els empresaris, l'Església i l'Exèrcit contra els obrers i els camperols, el proletariat que vol justícia i igualtat a partir de la revolució.

Econòmicament ens situem a la depressió sorgida del crack de 1929, situació de la qual els

Anna Calero

americans es comencen a recuperar amb el New Deal de Roosevelt.

Culturalment ens trobem amb la generació del 29, amb el institut de lliure ensenyança, García Lorca, Dalí...

D)CONCLUSIONS:

-10 paraules clau de l'anàlisi de l'obra:

1. Geometrització
2. 4ªDimensió
3. Collage
4. Expressionisme
5. Exposició internacional de París.
6. Llum irreal
7. Cubisme
8. Colors autònoms
9. Crítica a la guerra
10. Tríptic